

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO

GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 10. aprila 2018. godine
Br. ref.: RK 1209/18

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI142/17

Podnosilac

Mentor Jashari

**Ocena ustavnosti rešenja AA. br. 34/ 2017 Vrhovnog suda
od 17. novembra 2017 godine**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija i
Gresa Caka-Nimani, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo Mentor Jashari, iz Sela Donji Prekaz (u daljem tekstu: podnosilac), koga zastupa Hasan Jashari, advokat iz Prištine.

Osporena odluka

2. Podnosilac osporava rešenje AA. br. 34/ 2017 Vrhovnog suda od 17. novembra 2017. godine, kojim je odbijena, kao neosnovana, žalba podnosioca zahteva uložena protiv odluke ZL. A. br. 833/ 2017 Izbornog panela za žalbe i predstavke (u daljem tekstu: IPŽP) od 12. novembra 2017. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporenog rešenja Vrhovnog suda, kojim su navodno, podnosiocu povređena prava i slobode garantovane članom 45. [Pravo na izbor i učešće], članom 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] i članom 54. [Sudska zaštita prava] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav).

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na stavu 7, člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, članu 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 29. Poslovnika o radu Suda (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 29. novembra 2017. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).
6. Dana 1. decembra 2017. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Almira Rodriguesa za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Ivan Čukalović (predsedavajući), Bekim Sejdiu i Selvete Gërxhaliu-Krasniqi.
7. Dana 8. decembra 2017. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva i kopiju zahteva je prosledio Vrhovnom sudu.
8. Dana 2. marta 2018. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo preporuku Sudu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

9. Podnosilac je bio na izbornoj listi političkog subjekta „Građanska inicijativa četrdeset i jedna hiljada“ (u daljem tekstu: GI), kao jedan od kandidata za Skupštinu opštine Srbica (u daljem tekstu: SO Srbica).
10. Dana 22. oktobra 2017. godine, održani su lokalni izbori za SO Srbica.
11. Dana 8. novembra 2017. godine, Centralna izborna komisija (u daljem tekstu: CIK) je proglasila (odlukom 2232) konačne izborne rezultate za SO Srbica, shodno kojima je GI-u pripalo 2 (dva) mandata. CIK je dodelio jedan mandat nosiocu izborne liste GI-a, dok je drugi dodelio ženskom kandidatu, koja je dobila najviše glasova na listi GI-a.

12. Podnosilac je 9. novembra 2017. godine, podneo žalbu IPŽP-u, navodeći da je GI osvojio ukupno 908 glasova, dok je on osvojio ukupno 256 glasova, što je bio najveći broj glasova za kandidata na listi, koji nije bio nosilac liste. Međutim, CIK je drugi osvojeni mandat dodelio ženskom kandidatu na listi koja je osvojila ukupno 64 glasova. Dakle, on je tražio od IPŽP-a da se njemu dodeli drugi osvojeni mandat.
13. Dana 12. novembra 2017. godine, IPŽP je (odlukom ZL. A. br. 833/ 2017), odbio, kao neosnovanu, žalbu podnosioca zahteva.
14. Podnosilac je podneo žalbu Vrhovnom sudu sa istim navodima kao i u svojoj prethodnoj žalbi od 9. novembra 2017. godine.
15. Dana 17. novembra 2017. godine, Vrhovni sud je (rešenjem AA. br. 34/ 2017), odbio, kao neosnovanu, žalbu podnosioca zahteva.

Navodi podnosioca

16. Podnosilac zahteva navodi da su odluke CIK-a, IPŽP-a i Vrhovnog suda „*povredile prava koja garantuje Ustav, upravo član 45 (...) na osnovu članova 53 i 54 Ustava Republike Kosovo.*“
17. Podnosilac navodi da je, kao kandidat ispred političkog subjekta GI, drugi koji je osvojio najviše glasova i da se shodno tome njemu treba dodeliti drugi mandat za SO Srbica. Međutim, CIK je taj mandat dodelio kandidatu ženskog roda koja ima nekoliko glasova na osnovu kvote od 30 %.
18. Podnosilac od Suda traži da poništi rešenja Vrhovnog suda i IPŽP-a i da se njemu dodeli mandat odbornika SO Srbica ispred GI-a.

Prihvatljivost zahteva

19. Sud prvo ispituje da li zahtev ispunjava uslove prihvatljivosti, koji su utvrđeni Ustavom i dalje obrazloženi Zakonom i propisani Poslovníkom o radu.
20. U tom smislu, Sud se poziva na stavove 1 i 7, člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, koji propisuju:
 1. *Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.*
[...]
 7. *Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.*
21. Sud se poziva i na član 49. [Rokovi] Zakona, koji propisuje:

Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku.

22. U tom smislu, Sud smatra da je podnosilac zahteva ovlašćena strana, da je iscrpeo sva pravna sredstva i da je podneo zahtev u propisanom roku.

23. Međutim, Sud se dalje poziva na član 48. [Tačnost podneska] Zakona, koji propisuje:

Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode sumu povređena ikoji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori.

24. Pored toga, Sud uzima u obzir pravilo 36 [Kriterijum o prihvatljivosti] Poslovnika o radu, koje propisuje:

(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev:

(d) ako je zahtev prima facie opravdan ili nije očigledno neosnovan.

(2) Sud proglašava zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:

(b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava.

25. Sud podseća da se podnosilac zahteva žali da „*drugi osvojeni mandat koji pripada političkom subjektu G.I., dodelili kandidatu ženskog roda koja ima manje osvojenih glasova od njega, a što je zasnovano na kvotu od 30 %, koju on smatra nepravičnom i diskriminatornom.*“

26. Sud takođe ponavlja da podnosilac zahteva tvrdi da su mu odluke CIK-a, IPŽP-a i Vrhovnog suda povredila ustavna prava i slobode garantovane članom 45. [Pravo na izbor i učešće], članom 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] i članom 54. [Sudska zaštita prava].

27. U tom smislu, Sud primećuje da član 45. [Pravo na izbor i učešće] Ustava predviđa:

1. Svaki državljanin Republike Kosovo koji je napunio osamnaest godina, čak i na dan izbora, ima pravo da bira i bude biran, osim ako je to pravo ograničeno odlukom suda.

28. Sud takođe primećuje da član 3. Protokola br. 1 (Pravo na slobodne izbore) EKLJP-a predviđa:

Visoke strane ugovornice se obavezuju da u primerenim vremenskim razmacima održavaju slobodne izbore s tajnim glasanjem, pod uslovima koji obezbeđuju slobodno izražavanje mišljenja naroda pri izboru zakonodavnih tela.

29. U tom smislu, Sud ponavlja da je Evropski sud za ljudska prava (u daljem tekstu: ESLJP) utvrdio da pravo propisano u članu 3. Protokola br. 1 uz EKLJP nije apsolutno; države ugovornice podvrgavaju pravo glasanja i kandidovanja

uslovima koji u principu nisu isključeni, da u ovoj sferi imaju velik stepen slobodne procene.

30. Međutim, na Sudu je da konačno utvrdi *“da ovi uslovi ne ograničavaju prava o kojima je reč u meri u kojoj oštećuju njihovu suštinu i lišavaju ih njihove efikasnosti; da su oni određeni radi postizanja legitimnog cilja; i da upotrebljena sredstva nisu neproporcionalna”* (vidi: slučaj ESLJP-a *Mathieu-Mohin i Clerfayt protiv Belgije*, predstavka br. 9267/81, presuda iz 1987 godine; *Gitonas i ostali protiv Grčke*, predstavka br. 18747/91, presuda iz 1997. godine).
31. Na samom početku, Sud pre svega smatra da biračko pravo predstavlja garancije prava građana da, kao nosioci suvereniteta, neposredno sudeluju u konstituisanju organa državne vlasti. Pravo da se glasa je šire od prava glasanja. Pravo da se glasa obuhvata i pravo aktivnog sudelovanja u svim izbornim radnjama (predlaganje kandidata, objektivno i nepristrasno informisanje o kandidatima, strankama i o drugim političkim subjektima kao i o njihovim programima, kontrola izbora i dr.), a glasanje je samo jedna od izbornih radnji.
32. Sud podseća da je podnosilac bio jedan od kandidata na listi političkog subjekta GI, koja je učestvovala na lokalnim izborima za SO Srbica koji su održani 22. oktobra 2017. godine.
33. S tim u vezi, Sud primećuje da je CIK (odlukom 2232), proglasio konačne izborne rezultate za SO Srbica 08. novembra 2017. godine i da je shodno važećim zakonskim odredbama Zakona br. 03/L-073 o opštim izborima izvršio raspodelu osvojenih mandata.
34. Sud primećuje da je podnosilac zahteva učestvovao na lokalnim izborima u svim fazama izbornog procesa i da ne postoji nijedna sudska odluka ili odluka nekog drugog nadležnog organa, koja ga je sprečavala da ostvari svoje pasivno biračko pravo, odnosno da bude biran kao kandidat liste političkog subjekta GI.
35. Isto tako, Sud primećuje da ne postoji nijedna odluka nadležnog organa koja je na bilo koji način sprečavala podnosioca da aktivno učestvuje glasanjem.
36. Sud primećuje da je IPŽP naveo da *„žalilac nije priložio nikakve dokaze koji podržavaju žalbu na navode i zato što nijedno biračko mesto nije identifikovano kao mesto gde je neka povreda učinjena”*. IPŽP je smatrao *“žalbu kao opštom i bez argumenata o činjenicama i kao takva nije bila uverljiva jer ne ispunjava zakonske uslove iz člana 117. Zakona br. 03 /-073 o opštim izborima”*. IPŽP je, u odsustvu konkretnih činjenica i zadovoljavajućih dokaza, zaključio da je *“predmet žalbe ovog razmatranja neosnovan i bez ikakvih argumenata.”*
37. Sud takođe primećuje da je Vrhovni sud odbacio, kao neosnovanu, žalbu podnosioca zahteva protiv odluke IPŽP-a.

38. U stvari, Vrhovni sud je primetio da se „na osnovu člana 27 Zakona o opštim izborima kaže da se sve liste kandidata političkih subjekata trebaju sastojati od najmanje trideset (30%) posto žena.“ Vrhovni sud je dalje smatrao da „podela sedišta je dva dobijena mesta političkog subjekta Građanska inicijativa i ova dva člana treba da su jedan muškog roda a drugi ženskog roda“. Vrhovni sud je zatim utvrdio da „poštovanje rodne kvote podrazumeva zastupanje minimuma od 30 % ženskog roda i pošto je zastupanje 50 %, kao u konkretnom slučaju ne podrazumeva da je u suprotnosti sa ZOI.“
39. Sud smatra da je Vrhovni sud pružio obrazložen odgovor na sve navode podnosioca zahteva; i podnosilac ne iznosi činjenice i argumente koji ukazuju na to da mu je osporena odluka uskratila pravo na slobodne izbore kao što je propisano u članu 45. [Pravo na izbor i učešće] Ustava ili članu 3. Protokola br. 1 EKLJP-a.
40. Pored toga, podnosilac zahteva ne pokazuje da je odluka Vrhovnog suda na bilo koji način nepravična ili proizvoljna (vidi: *mutatis mutandis*, slučaj ESLJP-a *Shub protiv Litvanije*, br. 17064/06, odluka od 30. juna 2009. godine).
41. U stvari, Sud smatra da su svi relevantni argumenti podnosioca zahteva pravilno saslušani i uredno ispitani od strane Vrhovnog suda; da su materijalni i pravni razlozi za odluku koju osporava detaljno predstavljeni i da su, na osnovu gore navedenog, postupci, gledani u celosti, bili pravični i opravdani.
42. Ustavni sud ponavlja da nije njegova dužnost da deluje kao sud četvrtog stepena u odnosu na odluke redovnih sudova. Uloga redovnih sudova je da tumače i primenjuju odgovarajuća pravila kako proceduralnog tako i materijalnog prava (vidi: slučaj ESLJP-a *Garcia Ruiz protiv Španije*, br. 30544/96, presuda od 21. januara 1999. godine, vidi: i slučaj Ustavnog suda KI70/11, *Faik Hima, Magbule Hima i Bestar Hima*, rešenje o neprihvatljivosti od 16. decembra 2011. godine).
43. U zaključku, Sud smatra da podnosilac zahteva nije potkrepio svoje tvrdnje o povredi svojih ustavnih prava prema članu 45. Ustava u vezi sa članom 3. Protokola br. 1 uz EKLJP.
44. Dakle, Sud utvrđuje da je zahtev podnosioca očigledno neosnovan na ustavnim osnovama i u skladu sa pravilom 36 (1) (d) i (2) (b) Poslovnika o radu, neprihvatljiv.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud Kosova, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 47. Zakona i pravilima 36 (1) (d) i (2) (b) i 56 (2) Poslovnika, na sednici održanoj 2. marta 2018. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;
- III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu, u skladu sa članom 20.4 Zakona;
- IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Almiro Rodrigues

Predsednica Ustavnog suda

Arta Rama-Hajrizi